

Grundejerforeningen Henne Strand

Nr. 47 • februar 2010 • 18. årgang

Hermed indkaldes til ordinær generalforsamling i Grundejerforeningen Henne Strand

lørdag den 27. marts 2010 kl. 13.00
i Blåbjerg Friskoles hal, Klintingevej 170, Stausø

Dagsorden i flg. Vedtægternes § 9:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning ved formand og næstformand.
3. Det reviderede årsregnskab forelægges til godkendelse.
4. Forelæggelse af budget for 2010. Bestyrelsen foreslår, at årskontingentet for 2011 nedsættes fra 1000 kr. i 2010 til 600 kr.
5. Indkomne forslag.
Bestyrelsen indgik for 2 år siden en aftale med Varde kommune om at nedlægge den vestlige del af Fasanvej, som kommunen ønskede at inddrage som parkeringsplads. Som "modydelse" vil kommunen fremover sørge for fjernelse af sand m.m. på strækningen, der nu fungerer som parkeringsplads og ikke som privat fællesvej, men som stadig fungerer som tilkørselsvej til Fasanvej. En sådan aftale skal tinglyses, hvilket kræver en formel godkendelse af bestyrelsens disposition på generalforsamlingen.
Forslag til behandling på generalforsamlingen skal indsendes 6 uger før.
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer: På valg er Jens Husted, Hans Kirchner og Knud Sørensen. Hans Kirchner ønsker ikke genvalg.
7. Valg af revisor. På valg er revisor Bertil Holm.
8. Valg af 2 suppleanter. Valget som suppleant er ét-årigt.
9. Eventuelt.

Alle medlemmer, der deltager i generalforsamlingen, skal registreres ved indgangen og have udleveret stemmesedler, hvorfor vi beder om, at man møder i god tid. Der vil blive serveret kringler, kaffe, te, vin, øl eller vand.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

Aktiviteter i 2010:

- Generalforsamling lørdag den 27. marts kl. 13.
- Strandrensning lørdag den 3. april kl. 13.
- Midtvejsmøde onsdag den 20. oktober kl. 19.

GRUNDEJERFORENINGEN HENNE STRAND

BESTYRELSENS BERETNING FOR 2009

Grundejerforeningen Henne Strand har pr. 31. december 2009 1.349 medlemmer med i alt 1.359 kontingentindbetalinger. Bortset fra Strandvejen og strandparkeringspladsen, der er kommunale, ejer foreningen et vejnet på ca. 25 km. og forestår disses vedligehold. Herudover ejer foreningen 10 mindre matrikler knyttede til vejnettet. Bestyrelsen udsender et medlemsblad 3 gange om året – i februar/marts, maj og september og supplerer med en hjemmeside – www.ghs-henne.dk – der løbende à jourføres. Foreningen er repræsenteret i bestyrelsen for vandrerhjemmet Solfang og er medlem af Danmarks Naturfredningsforening.

Bestyrelsesmøder m.m.

I 2009 har bestyrelsen afholdt 6 bestyrelsesmøder, en generalforsamling, et midtvejsmøde og en foredragsaften: "Historier fra Henne" ved historikeren Gert Ravn, Oksbøl. Desuden er der afholdt strandrensning og hjelmeplantning. Ved siden af er der afholdt fællesmøde med kommunens øvrige grundejerforeninger, møder med Varde kommune om vej- og parkeringsanlæg, udviklingsstrategier, affaldsordninger, turisme og indretning af sommerhuse ved Varde Turist- og Erhvervsråd. Foreningen hører om dispensationssager vedrørende sommerhusrenovering

og nybyggeri, ligesom bestyrelsen har fremsendt høringssvar vedrørende turismestrategi og kommuneplan. Den 7. maj afholdtes et møde mellem Varde kommune og sommerhusgrundejerforeningerne med emner som kommunens service, infrastruktur – herunder cykelstier – skiltning, p-pladser ved nyt erhvervsbyggeri i centerbyen, kommunens manglende håndtering af et voksende antal deklarationsoverskridelser, renovationsordning, muligheden for strammere regler for skiltning m.m. Trods kommunens vedvarende opfordringer til at komme med input til udviklingen og forslag til forbedringer inden for turisme m.v. er det ikke i årets løb lykkedes foreningen at få nogen form for reaktion på timers skriftlige indsats og ihærdige mødevirk-somhed om de ovennævnte emner. Det samme kan siges om politiets og rettens indsats over for overskridelserne af byggelovgivning og -deklarationer for området. Også Skov- og Naturstyrelsen synes præget af reducerede ressourcer. En længe ønsket opdatering af oversigtskort, bl.a. ved den ny sti øst om Tuttesbjerg, er gang på gang udsat, og først i efteråret er det - efter foreningens medlemmers indsats – lykkedes at presse en genplantning af styrelsens klitområde ved parkeringspladsen igennem.

Vejnettet

I efteråret er asfalteringsarbejderne på foreningens hovedfærdselsårer blevet afsluttede. Den anvendte asfalt vil efter en tid antage et "grus-look", således som det allerede er sket på Hjelmevej m.fl. Arbejderne er udført af firmaet StürupA/S på grundlag af udbudsmateriale fra ingeniørfirmaet Johansson og Kalstrup og finansierede ved en treårig forhøjelse af medlemskontingentet fra 500 til 1.000 kr. Sidste gang i 2010. Tilbage står nu en gennemgang og reovering af grusvejene, der skal profileres, oprettes og vandafledes ved hjælp af fasciner og render for afløb. Dette arbejde vil blive gennemført i foråret 2010. De store vejarbejder har krævet mange timers tilsyn og ekspedit handling for at økonomi m.m. kunne hænge sammen. Her bør det nævnes, at foreningens kasserer, Knud Sørensen, har været en uvurderlig dynamo.

Farten er et problem.

De nye veje indbyder tilsyneladende til, at folk kører mere end de 30 km/t, der er indført i hele Henne Strand-området. Bestyrelsen har overvejet trafikchikaner i form af vej bump og har haft drøftelser med kommune og politi på de lige vejstrækninger, men en afgørelse om, hvad der må iværksættes, lader vente på sig. Det samme gælder en politik over for de grundejere, der ikke klipper hverken fyrretræer eller rosenbuske på de steder, der er til gene for oversigtsforholdene. Især ved vejudmundinger. Selv for-

eningens venlige henvendelser desangående forbliver i stort omfang resultatløse. Det er et stort ansvar, de pågældende påtager sig.

Beplantningen

Rosa Rugosa er vejenes fjende nr. 1. Dels ødelægger rødderne vejbelæggningerne med store udgifter til reparationer til følge, dels medfører en uhæmmet vækst, at enkelte veje er flyttet adskillige meter væk fra den oprindelige placering. Dette giver især problemer ved ejerskifter, hvor nye ejere kræver vejen lagt tilbage. Medlemmerne kan orientere sig om vejenes placering på <http://kort.arealinfo.dk>. Tidligere har bestyrelsen skrevet til et større antal medlemmer og bedt om, at roserne blev fjernet fra vejrabatterne. Et stort antal medlemmer overså henvendelserne, hvorfor rabatterne på foreningens foranstaltning er blevet beskåret i forsommeren. Det kostede nogle TV- og telefonskabe, som var gemt i bevoksningen. Klipping er på sigt ikke løsningen. Der skal skrappere midler til, for det eneste, der batter, er fjernelsen af rodnettet, hvilket påhviler den enkelte grundejer.

Strandparkeringsen

sorterer under Varde kommune og er næsten færdiganlagt. Igennem flere år har kommunens manglende tilplantning af de blotlagte klitter forårsaget, at tilkørselsvejen har til tider været vanskelig at forcere p.g.a. fygesand og klitdannelser på Strandvejen. I efterårsferien bistod

ca. 40 medlemmer kommunen med plantning af 10.000 hjelmeplanter på kommunens arealer. Det tog to timer, og så var der kaffe og kage doneret af Café Stranden. De fremmødte fortjener en stor tak. Det provokerede Skov- og Naturstyrelsen, så også de langt om længe fik tilplantet de fredede områder. Forhåbentlig vil denne aktivitet afhjælpe problemet på Strandvejen, selv om der vil gå lidt tid, før hjelmen har bidt sig fast og er groet til. Et udstrakt hensyn til nyplantningen er imidlertid nødvendigt.

Strandrensningen

i påsken blev en folkefest med over 200 deltagere. I 2008 var medlemmernes deltagelse faldet betydeligt, hvilket blev påtalt i beretningen ved generalforsamlingen. Det hjalp, og vi havde en dejlig dag og fik gjort stranden indbydende for os selv og vore gæster. Det er så nemt, når vi er mange. Pølserne blev sponsoreret af købmand Hansen, og Café Stranden lagde køkken og ekspertice til de travle pølsekogere. Tak til medlemmerne. Det er en sjov måde at lære hinanden at kende på.

Det blå flag.

I sin uendelige visdom havde Varde kommune i forsommeren fortolket reglerne for retten til at flage med blå flag ved Henne Strand således, at hvis der blot ét sted i kommunen var en adgangsvej til strandkanten, kunne man flage i hele kommunen. I første omgang gik man uden om Henne Strand, for de handicappede kunne bare køre til Vejers. Dette taler for sig selv, men afstedkom en vis aktivitet i grundejerforening og handelsstandsforening. I Varde kommune har man vedtaget en turismestrategi og satser på helårsturisme. Ved Henne Strand lægger man handicapstien ud i juni og inddrager den i begyndelsen af september, og i vinterhalvåret aflåser man toiletterne ved stranden. Desværre er det ikke det eneste eksempel på manglende sammenhæng i kommunens dispositioner i ferielandet.

Udviklingsstrategi og kommuneplan.

Turismen er den store indtægtskilde i Varde kommune. En farverig tryksag dokumenterer, at Vestjylland besøges af 3 millioner gæster

hvert år. Af disse overnatter godt 2 millioner i kommunens ca. 8.000 privatejede sommerhuse. Til at føre de store planer, bl.a. omkring Vadehavsturisme (?), ud i livet har man sammensat et råd af gode Vardeborgere, herunder repræsentanter for landbrugets interesseorganisationer. Kommunens centrale forudsætning for at opnå visionerne på området – for at få succes – er angiveligt samarbejde. Dog afviser man at samarbejde med ejerne af de ejendomme, der er forudsætningen (vi orker ikke mere at nævne at også de fredede områder og landskaber samt veje og stier er i privateje), og med de aktører, der sikrer, at turiststrømmen får et sted at bo. Udviklingsstrategien kan ses på www.varde.dk. Man leder desværre forgæves efter et aftryk af de luftige planer i den just vedtagne kommuneplan: Intet om en styrkelse af det offentlige trafiknet, men overvejelser om nedlæggelse af jernbanen mellem Varde og Nr. Nebel. Intet om et tidssvarende cykelstinet i Henneområdet. Men overvejelser om at ”tætne” bebyggelserne i centerbyerne. Osv., osv. Det er i den manege, grundejerforeningerne trækkes rundt i. Vi ønsker bare en lige så god behandling som de kvægbesætninger, som kommunen rundhåndet har opprioriteret i årets sidste måneder.

Gode eksempler på kommunens manglende handlekraft

er dens håndtering af udkigstårnet på Fasanvej 20, Ærenprisvej

9 samt en række overtrædelser af deklamationer. I enkelte tilfælde har kommunen angiveligt politianmeldt synderne uden dog at føle sig foranlediget til at følge sagerne til dørs. I Varde – som ved retten - synes det som om, at det gælder om at trække sagerne i langdrag. Og det fungerer. Men det skader retsbevidstheden og forårsager unødige konfrontationer og mistillid.

Et dårligt eksempel på kommunens handlekraft.

Parkering i strandbyen er i perioder et kæmpeproblem. Kommunen har til at håndtere spørgsmålet et helt klart og offentliggjort regelsæt for udstedelser af byggetilladelser til de handlende. Igen i år har man, trods grundejerforeningens protest, dispenseret fra disse regler ved et kommende nybyggeri i centrum.

Henne Strand Handelsstandsforening

I modsætning til grundejerforeningen er de handlende og egnens håndværkere ikke tvunget til medlemsskab. Det synes at svække foreningen. I grundejerforeningen ønsker vi et godt samarbejde, så vi står stærkere over for myndighederne og fordi, vi på mange måder har sammenfaldende interesser og synspunkter. Heller ikke handelsstandsforeningen er blevet inddraget i planlægningen af fremtidens store tiltag i kommunen. Viden om turisme og erhvervsliv i yderområderne skulle nødtigt stå i vejen for visionerne. I foråret afgik den

hidtidige formand, Michael Jensen. Her skal der bringes en tak for godt samarbejde. Ny formand er købmand Hansen.

Fællesmøde for Vestkystens grundejerforeninger.

I februar blev der på bl.a. GHS's foranledning afholdt et fællesmøde ved Henne Strand for sommerhusgrundejerforeningerne i Varde kommune. Det er blevet indledningen til et fortsat samarbejde. Næste møde finder sted i Vejers i februar 2010. Her skal man igen finde fælles fodslag over for kommunens politikere og embedsmænd ved det årlige møde på rådhuset i april/maj. I GHS forventer vi, at dette møde skal resultere i helt klare retningslinier for hvorledes, et samarbejde kan etableres – og måske opretholdes. Ligesom i foråret 09 vil et referat blive lagt på www.ghs-henne.dk samt i majnummeret af medlemsbladet.

Bebyggelsesprocenter.

Ét af grundejerforeningens ønsker, fremsat i ubesvarede høringssvar, under diverse resultatløse møder og i flere ubesvarede skriftlige henvendelser, er, at Varde kommune beslutter sig for en max. bebyggelsesprocent på 10. Der stilles krav om, at grundstørrelserne skal være min. 1.500m². Trods regeringens tilladelse til at hæve bebyggelsesprocenten til 15, kan kommunen angiveligt fastsætte særlige regler, hvis man f.eks. vurderer, at det går ud over naturen, når området bebyg-

ges med alt for store huse. Med den ene hånd iværksætter kommunen en Natur-Kultur-Kanon, der skal fungere som "et fængende kompas for gæster og borgere, der viser retninger og highlights i det lokale natur- og kulturlandskab"(Citat fra Turismestrategien 2009-2012 side 20. Bemærk det henførte konsulentensprog). Med den anden hånd triller man tommelfingre. Vores ønske deles af bl.a. den aktive Vejers Grundejerforeningforening.

Initiativprisen

blev i år givet til Tina og Peder Christensen, Top Camp Henne Strand Camping, for udførelsen af et usædvanligt smukt byggeri, som ved indkørselen til byen signalerer en bevidsthed om kvalitetsbyggeri ved Henne Strand. Et godt eksempel for kommende bygherrer.

Kontingentnedsættelse.

År 2010 er sidste år med den tre-årige kontingentforhøjelse fra 500 til 1.000 kr. begrundet i gennemførelsen af det store vejprojekt. Det tidligere kontingent på 500 kr. har ikke været reguleret siden 2002. I mellemtiden er der sket prisstigninger, og bestyrelsen foreslår derfor, at kontingentet fra 2011 fastsættes til 600 kr. Det er nødvendigt, at vi i foreningen har en god økonomi, og at vi får etableret en buffer, så vi har noget at stå imod med, så vi kan fastholde princippet om kvalitet ved Henne Strand.

Vigtige arbejdsopgaver i 2010.

Først og fremmest færdiggøres foreningens veje, hvilket kræver de fleste af foreningens ressourcer – herunder et stort planlægnings- og tilsynsarbejde. Renovationsordningerne skal forhandles på plads med Varde kommune, inden den ny ordning træder i kraft i efteråret. I området Gyvelvej vest forventes et forslag til ny lokalplan. Her har foreningen indflydelse. Det ønsker bestyrelsen også at få i centerbyen og vil arbejde for indflydelse også på det visuelle miljø. Der skal fortsat arbejdes for anlægget af cykelstier, for etablering af offentlige trafikforbindelser, når ansatte og gæster har brug for dem og ikke kun på skoledage. Der skal ligeledes arbejdes for, at offentlige faciliteter som toiletter er helårsåbne i et tilstrækkeligt antal. Også naturen omkring os kræver opmærksomhed. GHS skal sammen med Skov- og Naturstyrelsen undgå, at hedestrækningerne springer i skov, og at stier og klitter vedligeholdes. Også kommunens dispositioner omkring naturbeskyttede områder kræver agtpågivenhed. Bestyrelsen har undersøgt mulighederne for enten en renovering af Henne Mølleå-broen eller etablering af en ny. I øjeblikket foregår der forhandlinger med bl.a. kommunen om en eventuel udgiftsfordeling af anlæg og drift. De fortsætter i 2010. En ny bro vil koste mellem 400 og 600.000 kr. Det overvejes stadig, om der hen ad vejen bør etableres ny gadebelysning på Hjelmevej fra Strandvejen op langs butikkerne og på Strand-

vejens sidste del op til parkeringspladsen. Det forudsættes, at disse opgavers gennemførelse ikke virker lys-forurenende, og at der skabes en rimelig finansiering af anlægget, idet kommunen forlods har påtaget sig drift og vedligeholdelse.

Tak

I år har medlemmerne som aldrig før stillet sig til rådighed for strandrensning og hjelmeplantning. Det tegner godt for fremtidige fællesopgaver og muligheder for at lære hinanden at kende. I bestyrelsens daglige arbejde mærkes også en opbakning fra medlemsside. Det er guld værd og skaber tro på en god udvikling i området. Enkelte medlemmer gør en særlig indsats: Jørn Bjerre, Lotte Bülow, Ebbe Hinz, og Bent Aaby har ydet bidrag til medlemsbladet m.m., advokat Lene Mærsk-Møller har givet gode råd, og Hans Uhre laver hjemmeside. Der skal også lyde en tak til Skov- og Naturstyrelsen, til Handelsstandsforeningen, Strandcaféen og købmand Hansen for årets donationer. Bl.a. har Hansen og Brittom doneret to af de opsatte bænke. I 2010 håber vi på en betydelig forbedring af samarbejdet med Varde kommune. Bestyrelsen bestræber sig på at yde en seriøs indsats, men går ikke på kompromis med sine grundprincipper om **KVALITET VED HENNE STRAND**.

Vedttaget af bestyrelsen den 21. januar 2010.

ÅRSREGNSKAB FOR 1/1-31/12 2009

Ledelsespåtegning forkortet:

Bestyrelsen har den 14. januar 2010 behandlet og vedtaget årsregnskabet for Grundejerforeningen Henne Strand og indstiller årsregnskabet til generalforsamlingens godkendelse.

 Knud B. Sørensen kasserer og næstformand	 Peter Bundgaard formand	 Jens Husted sekretær
 Hans Kirchner vejansvarlig		 Poul Holm Joensen redaktør

Den uafhængige revisors påtegning (forkortet):

Til medlemmerne i Grundejerforeningen Henne Strand.

Vi har revideret årsregnskabet for GHS for regnskabsåret 1/1-31/12 2009, omfattende ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse og balance. Årsregnskabet aflægges efter årsregnskabsloven.

Intet forbehold.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver og finansielle stilling pr. 31.12.2009 samt af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1/1-31/12 2009 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Varde den 14.januar 2010

Partner Revision Vest A/S / Registrerede revisorer

Sign. Bertil Holm, registreret revisor

Den fulde ordlyd af ovennævnte påtegninger kan ses på www.ghs-henne.dk

Resultatopgørelse 01/01 - 31/12

	BUDGET 2011 forslag (1000 kr.)	BUDGET 2010 (1000 kr.)	BUDGET 2009 (1000 kr.)	REGNSKAB 2009 (hele kr.)	REGNSKAB 2008 (hele kr.)
INDTÆGTER					
Bidrag til GHS	813	1.360	1.360	1.359.000	1.355.000
Opkrævningsomkostninger	-50	-49	-49	-48.851	-47.695
	763	1.311	1.311	1.310.149	1.307.305
Renteindtægter	8	8	15	9.894	18.660
INDTÆGTER I ALT	771	1.319	1.326	1.320.043	1.325.965

UDGIFTER					
Asfaltering veje	0	800	1.000	1.101.705	995.360
(den flerårige udbygningsplan afsluttes i 2010)					
Vedligehold veje m.v. generel...	115	115	120	92.412	153.688
Møder/generalforsamling	32	30	38	16.936	18.030
Befordringsgodtgørelse.....	50	48	48	46.484	41.036
Porto og medlemsinfo.....	7	5	5	3.636	3.801
Tryksager, kuverter m.v.	10	5	5	231	0
Medlemsbladet.	75	73	70	67.570	63.850
Tilskud t/bestyrelsens kontorhold	22	21	21	18.000	18.000
Strandrensning (- tilskud).....	1	1	1	-26	-471
Arrangementer/temaudgivelser.	10	10	10	4.193	4.149
Initiativpris.....	8	8	7	7.380	0
Revision og regnskabsassist. ...	8	7	7	6.820	6.229
Advokatbistand	15	15	15	500	0
Repræsentation, gaver	3	3	3	2.335	3.284
Diverse omkostninger	1	1	1	0	0
Veje, grunde og fællesarealer...	10	10	10	0	8.269
Udgifter kontormaskiner.....	5	5	2	0	1.199
Tilskud til udskiftning af bro.....	200	100	0	0	0
UDGIFTER I ALT	572	1.257	1.363	1.368.176	1.316.424
ÅRETS RESULTAT	199	62	-37	-48.133	9.541

Balance pr. 31. december

	2009	2008
AKTIVER:		
Veje og fællesarealer, overført primo	24.280	24.280
Grund, Strandvejen, Henne, anskaffelsespris	7.500	7.500
Tilgodehavende udlæg, Varde kommune.....	486	0
Indestående i Skjern Bank:		
118392-0	30.000	50.000
147106-9	9.367	37.486
AKTIVER I ALT	71.633	119.266
PASSIVER:		
Egenkapital:		
Overført primo	114.266	104.725
Overført fra årets resultat	-48.133	9.541
EGENKAPITAL I ALT	66.133	114.266
Gæld:		
Revision, anslået	5.500	5.000
GÆLD I ALT	5.500	5.000
PASSIVER I ALT	71.633	119.266

Tysk invasionsforsvar i Henne Området

- Af Torben Vinge Christensen

Atlantvolden – den tyske forsvarslinie der forløb fra Nordkap i det nordligste Norge til den fransk/spanske grænse i syd - var i begyndelsen af krigen nærmest ikke eksisterende. Overalt på strækningen var det kun omkring de store byer, havne og flyvepladser, der i begyndelsen af krigen opførtes befæstningsanlæg.

I Danmark var det kun omkring Hansted, Frederikshavn, Esbjerg, Karup og Ålborg der i 1940 opførtes egentlige befæstningsanlæg.

I dec 1941 var situationen den, at Tyskland ikke havde været i stand til at tvinge England i knæ, eller besejre Sovjet, og nu havde man også U.S.A. som fjende. I såvel øst som vest måtte man forudse, at krigen ville kunne trække i langdrag, og at den fremover skulle udkæmpes på to eller flere fronter.

I denne situation udkom **OKW ordre af 14. december 1941** til opførelsen af yderligere befæstningsanlæg. Prioriteringen blev følgende:

- 1. Norge
- 2. Frankrig – Belgien
- 3. Holland
- 4. Jylland fra Frederikshavn, Skagen til grænsen.

Førerordre nr. 40 fra 23. marts 1942 og **nr. 40a** af 2. december 1942 anviser de generelle retningslinier for udbygningen af befæstningsanlæggene, det er først nu, at den egentlige Atlantvold tager form. Ordrene prioriterede fæstningsbyggeriet således, at **tyngdepunkterne skulle være de kyst-områder, der kunne betragtes som de sandsynligste landgangsområder.**

Der skulle oprettes:

Modstandsreder, en eller flere grupper med eller uden tunge våben. Eksempelvis Hvide Sande og Husby Klit.

Støttepunkter, der bestod af flere modstandsreder, indrettet til forsvar til alle sider, besætning på delingsstørrelse, eller et forstærket kompagni med tunge våben. Eksempelvis Henne Strand.

Støttepunktsgrupper, omfattende flere støttepunkter med gensidig ildstøtte og føringsmæssigt samlede til forsvar af et mindre, befæstet område. Normalt med bataljonsstyrke der råder over de nødvendige våben til fjern- og nærkamp og til bekæmpelse af fly og panser. Eksempelvis Nymindesgab og Blåvand.

Forsvarsområder, omfattende sikring til alle sider af større og

særligt vigtige områder ved hjælp af flere støttepunktgrupper. I alt fire i Danmark. Frederikshavn, Hansted, Ålborg og Esbjerg.

Infanteristøttepunkt Henne Strand

Fra besættelsens begyndelse i 1940 var der i Henne Strand kun en meget lille styrke til bemanning af en Kystvagt under hæren, samt en luftmeldepost under Luftwaffe.

Efter at den tyske Fæstnings-Pionerstab i oktober 1942 havde gennemrekonosceret hele Jylland blev Infanteristøttepunkt Henne Strand oprettet i foråret 1943, og først sidst i 1943 blev støttepunktet efter anbefalinger fra pionerstaben, kraftigt udbygget med et større antal bunkers, og støttepunktet kom til at bestå af et antal modstandsreder:

Et **infanteristøttepunkt** med et forstærket kompagni i badebyen.

En **luftmeldepost** af gruppe størrelse på det høje punkt ved hotellet.

Et antal **modstandsreder** af gruppe størrelse.

I en oversigt fra 15. januar 1945 fremgår det, at der i Støttepunkt

Henne Strand opførtes 39 bunkere som indgik i standard bygningssystemet (**Regelbau**), hertil medgik der 9046 m³ beton. Dette system var betegnelsen for et standardbyggeri, hvori der var standardtyper til alle tænkelige våben og formål.

Ved Henne Strand blev bunkerne udført i **Permanent Udbygning type B** (13 stk.), samt en lille mandskabsbunker under opførelse, med en væg- og loftstykkelse på 2 m.

Betonmængden, der medgik til de permanent udbyggede bunkere, ligger mellem 370 til 960 m³ beton.

Der opførtes til observation og nærforsvar en del små bunkere i **Feltmæssig, Feltmæssig Forstærket** udførelse (26 stk.) med en væg- og loftstykkelse på 0,4 – 1,5 meter, til disse medgik der mellem 11 og 38 m³ beton.

Til nærsikring af støttepunktgruppen var der udlagt 23.125 panserminer og 24.630 personelminer og anvendt omkring 28 tons pigtråd.

De tyske styrker ved Henne Strand udgjorde pr. 15. januar 1945 i alt:

Infanteri, 1 officer, 11 underofficer og 56 soldater, alle af infanteriet.

Luftwaffe 2 officerer og 10 soldater til bemanning af luftmeldeposten.

Dertil kommer to kompagnier i den såkaldte **Første Stilling** på begge flanker af Støttepunkt Henne Strand.

Der var i Støttepunktet pr. 15. januar 1945 beskæftiget 82 civile, hovedsagligt danske arbejdere ved byggeriet. Dette tal var dog i ➡

1943-44 en del større.

Hovedparten af bunkerne ligger midt i badebyen, hvor der bl.a. opførtes 2 stk. bunkers til infanteriobservation (R666), 1 stk. sanitetsbunker (R638), 2 stk. panserværnskanonbunker (R680), 6 stk. mandskabsbunkere (R621 og 622), 1 stk. ammunitionsbunker (R607) og en kommandostation til et forstærket kompagni (R610). Alle var i permanent udførelse.

Bunkerne ses opført i perioden november 1943 til hen på foråret 1944.

Udsnit af tysk stillingskort fra 1944.
TVC arkiv.

Perimeterforsvaret blev bl.a. varetaget med 14 stk. 58c (ringstand til maskingevær og observation), to stk. R69 morterbunkere, tre stk.

R67 og en ringstand uden type nr. (ringstand til pansertårn fra panservogn). Alle disse små bunkers var i Feltmæssig udførelse.

Badebyen lå inden for pigtråden, derfor var der vejspærringer i begge ender af byen. Mod vest opførtes der i juli 1943 en såkaldt "Panzerdrehschranke", der bestod af 110 m³ beton.

Dette oplukkelige led spærrede vejen og den smalsporede jernbane, der gik ud i klitterne. En tilsvarende spærring kan ses på jernbanedæmningen ved Nymindegab Strand.

For at sikre opkørslerne fra stranden mod kampvogne og andre pansrede køretøjer opførtes der to kase-matbunkere type R680 til hver en 7,5 cm. panserværnskanon. Den nordlige ligger under klitten foran panserspærringen, den sydlige kan lige anes i klitten ved Hjelmevej. I den sydlige del ses det tydeligt, at tyskerne gjorde terrænet mere panserhindrende ved at afgrave klitterne, så de kom til at stå med stejle skrænter.

Der ud over opførtes der også enkelte garager til panserværnskanoner i Feltmæssig udførelse.

I den østlige ende af byen var der en pigtrådsspærring, her var vejen spærret med Spanske Ryttere, som er en simpel spærring af trærafter og pigtråd. Skilderhuset stod lige omkring, hvor Snekpevej udmunder i Strandvej.

Strandvejen, mod vest, bemærk skilderhuset og længere fremme i vejens venstre side, en række tipvogne. Datering ukendt, sandsynligvis efter 5. maj 1945. TVC arkiv.

Personellet var underbragt, dels i barakker dels i eksproprierede sommerhuse. Der lå bl.a. en stor trefløjet baraklejr hvor Henne Strand Camping ligger i dag, ellers lå der mange mindre barakker spredt over hele området.

Luftmeldeposten ved Henne Strand

Tidligt i krigen etablerede Luftwaffe en luftmeldepost (Flugwachen) på det høje punkt mellem Strandvej og Klitvej.

Luftmeldeposterne havde normalt en besætning på omkring 10 mand og var bemandede hele døgnet.

Luftmeldepost, ukendt lokalitet. TVC arkiv.

Indtil 1942, hvor radardækningen stort set var udbygget til at kunne dække hele Danmark, var luftmeldeposterne den vigtigste kilde til informationer om luftsituationen.

Allerede i maj 1943 opførtes der en bunker af typen R621 til 10 mand til luftmeldeposten, i øvrigt er det den første Permanent udbyggede bunker ved Henne Strand.

1. og 2. Stilling

Som en følge af krigens for tyskerne – katastrofale – udvikling udgives **førerordre nr. 51** den 3. november 1943, denne gentog grundtesen i **førerordre nr. 40 og 40a - den afgørende kamp skulle ske allerede ved kysten.**

Derfor opføres den såkaldte **1. Stilling**, som var et tyndt udbygget kystforsvar på hele kyststrækningen mellem de forskellige støttepunkter.

Dels ved hjælp af kystforsvarets støttepunkter, tråd- og minespæringer, Flankerings-Standsgrupper (to F-Standsbunkere, hver med et maskingevær til flankerende beskydning på langs af stranden og en 58c, bemanded med en gruppe på 10 mand) dels ved hjælp af baglandets bevægelige reserver, der var stærke nok til at forhindre en udvidelse af et eventuelt brohoved, skulle fjenden kastes i havet, såfremt der kom en landgang.

Generalfeltmarskal Erwin Rommel udtalte at ”hovedkamplinien er stranden”.

1. Stilling nord og syd for Infanteristøttepunkt Henne Strand er langs klitranden udbygget med mandskabsbunkere (R621 og 668) samt bunkere til 4,7 og 7,5 cm panserværnskanoner (R676 og 680), samt F-standsgrupper. Bunkeren på p-pladsen ved Henne Strand er en mandskabsbunker type R621 til 10 mand.

Ca. 300 bag kysten opførtes der et større antal små bunkere i feltmæssig udførelse – de såkaldte ”IS-Stande” (infanteri skydestand) med et eller to skydeskår. Denne lille bunker med 25 cm vægge af betonsten blev opført af soldaterne.

Det interessante ved mange af bunkerne i 1. Stilling er, at de ligger i terræn, der ikke har ændret sig, siden bunkerne blev opført, mange af jordanlæggene står endnu. Især i området omkring Hennegårds Klitter blev der opført en del små feltmæssige mandskabsbunkere i både træ og beton.

På Vester Grøndalsbjerg ligger der to 58c, som anvendtes til observation, i tilknytning til disse ligger der en lille mandskabsbunker af typen R 668 til underbringelse af styrken.

I området mellem Vester- og Øster Grøndalsbjerg opførtes der en større baraklejr med 10 barakker, hver beregnet til 60 mand, dertil kommer køkkenbarakker og hestestalde og køkken. Der planlagdes midt i lejren opført to Mandskabsbunkere af type R622 til hver 20 mand, der skulle anvendes til bataljonssta-

de for 202. Fodbataljon, der havde ansvar for området syd for Henne Mølle Å. Kun den ene blev opført, det ses, at man kun nåede at udgrave byggegruben samt støbe det underste byggelag til den anden.

For tillige at udbygge forsvaret i dybden påbegyndtes fra november 1943 udbygningen af den såkaldte 2. Stilling, som var et antal pansergrave, der løb mellem 10 og 15 kilometer bag kysten.

I forbindelse hermed var divisionsartilleriet opstillet omkring tre kilometer bag pansergravene.

20. Reserve Artilleriregiment lå i Dyreby og var indkvarteret i barakker, jordbunkere, lette betonbunkere og på de omkringliggende gårde. Regimentet dækkede med to afdelinger området mellem Ho Bugt og Ringkøbing Fjord.

290. Reserveartilleriafdeling dækkede området mellem Filsø og Lønne med tre batterier ved Stausø, Klinting og på Lønne Hede. Det 4. batteri, som var motoriseret, var afgivet til støtte i Forsvarsområde Esbjerg, batteriet stod ved Hede-lund i Esbjerg til sikring af hovedvejens indløb i byen.

58. Reserveartilleriafdeling dækkede området mellem Kløvbakken og Ho Bugt med fire batterier ved Dyreby Plantage, Jegum, Hesselmed og Broeng.

Ikke alle batterier var udrustede med hver fire kanoner, da noget af skytset var afgivet til andre enheder. Skytset var noget forskel- ➡

ligartet, idet noget var bytteskyts fra østfronten, og som følge heraf var der kalibre mellem 10 og 21 cm.

På nær ganske få støttepunkter, bl.a. stillingen på Blåbjerg hvor der opførtes to stk. 58c til observation og en R668 til mandskabet, bestod anlæggene i 2. Stilling næsten udelukkende af stillinger udbygget i jord og træ.

Stillingen på og omkring Blåbjerg har altid virket interessant, idet der ved p-pladsen var opført en stor baraklejr.

På enkelte kort er der anført en radiostation. Lejren omtales som Blåbjerglejren eller Barbaralejren, et gæt kunne være at lejren havde noget med artilleriledelsen i hele området at gøre, da netop Sct. Barbara er Artilleriets skytshelgen.

Divisions- og regimentshovedkvarterne i Henne Stationsby og Henne By

160. Reserve Division (R.D.) dækkede med omkring 10.000 mand området nord for Nymindegab til lige syd for Esbjerg, (Esbjerg/Fanø området dog undtaget, da det var et selvstændigt Forsvarsområde) og fra Vestkysten til lidt vest for Ansager.

Divisionshovedkvarteret lå i Henne Stationsby. Mange af husene var eksproprierede til forskellige stabsfunktioner og indkvartering. Divisionschefen, en generalmajor Hoffmann boede i Tømmermester

Kjærs private villa på Fredriksberg. Divisionens Kvartermester lå dog i Varde.

Henne St. By var omkranset med pigtråd, minefelter og maskingeværstillinger til sikring af divisionshovedkvarteret.

Det kan undre at divisionshovedkvarteret for den mest invasionstruede del af den jyske vestkyst, ikke var underbragt, enten i svære bunkere, eller som ved 166 R.D. i Lemvig og 416 R.D. i Nørre Sundby, i underjordiske gange ind i skrænterne ved henholdsvis Lemvig havn og i en forladt kridtgrav. Måske har dette også været planlagt under Kløvbakke, da divisionens telefoncentral lå på Kløvbakke i to små betonbunkere, der stadig er tilgængelige.

290. Reserveinfanteriregiment af 160 R.D. lå med kommandostation i Henne By i barakker og tre bunkere af typen R668 til hver 8 mand. Egentligt var det planlagt, at der skulle have været opført en stor bunker af typen R608 til regimentshovedkvarter på ikke mindre end 990 m³ beton. Dette blev dog kun ved planerne.

Stabskvarteret lå i Stausø i barakker, jordbunkere og civile bygninger omkring mejeriet.

Pansergrave, terrænændringer og hindringer – betonspærringer i baglandet

For at give dybde i forsvaret af divisionsområdet, anlagdes den såkaldte "2. Stellung See u. Land" ➡

med omfattende systemer af pansergrave, kanonstillinger, andre jorddanlæg og minefelter. Altså anlæg næsten udelukkende anlagt som jordstillinger, som følge heraf har disse anlæg næsten ikke efterladt sig synlige spor i terrænet.

Søsiden der blev placeret ca. 500 m bag kysten nåede at blive ca. 95% udbygget, landsiden blev kun påbegyndt. Denne stilling skulle bringe en modstander til standsning, hvis han var brudt igennem den kystnære Første Stilling. Dette konstruktionsarbejde blev i væsentlig grad foranlediget af Feltmarskal Rommel i forbindelse med dennes inspektionsrejse i området i december 1943.

Der var pr. 20. februar 1945 anlagt 314 stk. maskingevær- og mortérstillinger samt 26 stillinger til panserværnskanoner, dertil kommer 6 stk. infanteri- og artilleri observationsposter.

I området mellem Ho Bugt og Ringkøbing Fjord var der anlagt 38 km pansergrave og ca. 90 km pigtrådspærringer. Det ses også at der på indberetningsdagen var beskæftiget 324 personer ved anlægsarbejdet.

Det har været et kæmpe arbejde, f.eks. tog det 44 mand en hel dag at opføre en 120 m lang strækning, af en infanterihindring med fem rækker (6,3 m bred). Det fremgår af den tyske pionertjenestes materialelister at der medgik ca. 1700 pæle, 300 ruller pigtråd og 100 ruller glat tråd, i alt omkring 26 tons

pr. 1000 m.

Det er enorme mængder træ, der blev anvendt, og der var da også flere plantager der blev lagt ganske øde pga. træfældningen.

Endnu værre bliver det for pansergravenes vedkommende. F.eks. tog det 100 mand en dag at grave en strækning på en km. Graven var 4,5 meter bred foroven og 3 meter dyb med en vinkel på 55 grader, det giver ca. 7500 m³ jordfyld pr. løbende km. Der medgik til afstivning pr. km. 3000 pæle, hver 5 meter lange, samt til forankring 3000 stk. pæle på 0,8 meter. Dertil 2,4 tons ståltråd.

Den opgravede jord blev fordelt, så man fik en banket således, at en kampvogn, der forsøger at passere pansergraven, kommer til at blotte henholdsvis den svagere pansrede bund og overside, herved bliver det muligt at beskyde disse punkter med panserværnskanoner.

Hvor det var muligt at udnytte en naturlig hindring, gjorde man dette, det kunne være moser, kær og vandløb, hvis bredder var stejle nok til at en kampvogn ikke kunne passere dem, andre steder kunne man afgrave en naturlig bakke eller klit og derved gøre den mere stejl, hvilket gav en panser-hindrende virkning. Dette kan stadig ses ved Henne-, Houstrup- og Grærup Strand.

Da man medio 1944 påbegyndte anlæggelsen af pansergraven mellem Ho Bugt og Ringkøbing ➡

Fidde Strøm

Tankspærring ved sti nr. 69

Fjord samt mellem Ho Bugt og Oksby gjorde man i vid udstrækning brug af det panserhindrende terræn der dengang var i området. Pansergraven tog udgangspunkt ca. 12 km bag Vestkysten, ved Broeng, syd for Oksbøl, op gennem den vestlige del af Oksbøl Lejren, ind over Helle Sø, gennem Vrøgum Klitplantage (her er graven stadig intakt), hvorefter den løb ud i Filsø. Her skal man huske på, at Filsø på dette tidspunkt endnu ikke var så afvandet, som det er tilfældet i dag.

Nord for Filsø delte graven sig i to, den vestlige gik op over golfbanerne ved Henneby Høje og endte ved kanten af Blåbjerg Plantage, her fortsatte panserhindringen som en trådspærring vest om Blåbjerg op til Houstrup, herfra og op til broen hvor Nymindegab - Nørre Nebelvejen krydser Nebel Bæk, udnyttede man de ufremkommelige kær og moser. Graven løb ud i Nebel Bæk ca. 30 meter nord for broen.

Den østlige del er endnu synlig, idet vandløbet Fidde Strøm og Skallebæk blev udgravet for at blive anvendt som pansergrav. Fra Tebelgård gik

graven øst om Klinting, Nebel Bæk er også en del af pansergraven.

Hvor vejene krydsede pansergraven, blev der anlagt panserspærringer, de såkaldte "Einsteckträger", med betonstubbe i vejsiden. Hvis det blev nødvendigt, kunne vejbanen spærres ved at stikke kraftige jerndragere i dertil indrettede udsparinger i betonen.

Af disse konstruktioner findes der i dag to "sæt" i det nordvestlige hjørne af Oksbøl Lejren, et "sæt" i Vrøgum Klitplantage, en jernbanebro ved Molskær, og et "sæt" ved jernbanen mellem Nymindegab og Nørre Nebel, den sidste har som det fremgår af Fæstningspioner Stab 31's byggelister, nummer 9744, bestod af 87 m³ beton, og var færdig støbt den 1. juni 1944.

Tæt ved 20 km stenen i Henne Kirkeby krydsede pansergraven Strandvejen, her opførtes en større panserspærring på vejen. Der var planlagt en tilsvarende spærring hvor vejen løber over Fidde Strøm.

I en afstand mellem en til tre km bag pansergraven stod der ➡

mindst 8 feltmæssig opstillede batterier (divisionsartilleriet) med en kaliber fra 10,0 til 21,0 cm. Der udover var der panserjægere og en del 7,5 og 5,0 cm infanteriskyts.

Artilleristilling i Dyreby

I Danmark var 180. Hærkystartilleriregiment opstillet med i alt 22 batterier. Det 16. batteri af 180. Hærkystartilleriregiment (16/180 HKAR) blev i januar 1944 opstillede ved Dyreby.

Batteriet var feltmæssigt opstillet på betonstandpladser, og var armeret med 4 stk. russiske 12,2 cm. kanoner. Der findes enkelte rester af små mandskabsbunkere i let udførelse. Til dagligt var mandskabet underbragt i barakker.

Opstillingen i Dyreby var midlertidigt, idet der var rekognosceret og planlagt for en permanent udbygget stilling i Bykrog Bjerge med bunkere til ildledning, ammunition, skyts og mandskab, men dette kom aldrig til udførelse, da batteriet sidst i april 1945 blev beordret flyttet til den såkaldte "Krimhild-Stilling", der havde et forløb tværs over Jylland mellem Haderslev og Rejsby. Denne stilling var en af tre spærrestillinger i det sydlige Jylland. Batteriet blev sammen med andre batterier afgivet til det nyoprettede Artilleriregiment 1066 under "Generalkommando Södjtland", og skulle indsættes i området omkring Rødding.

Krigsmarinens radarstilling ved Kærgård Strand

Krigsmarinen anlagde allerede i 1940 et antal radarstillinger ved Esbjerg,

Hanstholm, Skagen og Fyns Hoved. Hver af disse stillinger var udstyret med en radar af typen "Freya" med en praktisk rækkevidde på omkring 200 kilometer.

Efterhånden som udstyret blev mere effektivt og krigens nødvendighed gjorde det, blev radardækningen udbygget, bl.a. med radarstillinger i Blåvand og Nymindegab, hvor radarer af typerne "Würzburg Riese" og "Freya" opstillede på betontårne blev operative ved årsskiftet 1943-44.

Ved Kærgård Strand blev der i april 1944 opstillet en "Würzburg Riese" med kodenavn "Kärnten".

Radarstillingen var underlagt 81. Radiopejlekompagni, der lå i Strandskoven ved Esbjerg. Enheden havde ansvarsområde fra grænsen til Limfjorden.

Det sekskantede betonfundament ligger i dag, sprængt, lidt syd for sømærket.

Til betjening af udstyret var der normalt en gruppe på 8-10 mand, der var underbragt i en lille barak lige bag radaren. I nogle tilfælde var der opført en lille betonbunker.

Würzburg Riese radar tilsvarende den, der var opstillet ved Kærgård Strand.

Store planer

Krigen igennem blev der løbende planlagt for udbygning af eksisterende stillinger, enten pga. nye våbensystemer eller krigens udvikling, der gjorde, at våben og matr. måtte under tag.

Så sent som den 1. maj 1945 blev der beordret opstilling af et 15 cm. Feltmæssigt opstillet Marinekystbatteri i klitterne ca. en kilometer nord for Henne Strand. Batteriet skulle være operativt fra den 15. maj 1945.

Alene i Danmark blev der opført omkring 8000 betonbunkere, lige fra

små maskingeværerbunkere på hver ca. 10 m³ beton til den store føringsbunker for en natjagerdivision på Flyvestation Karup, hvortil der medgik ca. 39.000 m³ beton – ja det er korrekt niogtredive tusinde m³ beton.

Det er dog de færreste af disse bunkere i Første Stilling, der i dag er synlige i terrænet. Resten er så til gengæld meget synlige og giver af og til anledning til debat. Nu ligger disse bunkere som kulisser til et grotesk spil, der gik over scenen for snart 70 år siden!

HOLGER JACOBSEN

Nogle få Henneentusiaster kan sikkert huske den høje slanke maler med alpehuen, der boede på nuværende Blåbærvej, hvor han havde atelier indtil først i 60-erne. Hans mor drev Pension Strandgården.

Holger Jacobsen levede for sin kunst uden synderlig kontakt med de øvrige sommergæster – beskedent som sine klare, nonfigurative billeder, der levede i spillet mellem former og – ofte – laserende og blide farver.

Efter at have søgt ham i mange år, fandt jeg ham tilfældigt efter en snak med en tidligere sommerhusejer, pensioneret skoleinspektør

Henne Strands historie

- Af Lotte Bülow og Ebbe Hinz

Her i bladet er Henne Strands tidligste forretninger, hoteller og Vandrehjemmet blevet beskrevet. Men fra samme tid her i 1930-erne stammer også nogle af de første sommerhuse.

I 1993 anmodede vi på en generalforsamling om at grundejerforeningens medlemmer skrev og fortalte om deres eget sommerhus' historie.

Der kom flere bidrag, og vi er stadig interesserede i oplysninger om de gamle huse, deres erhvervelse, priser og ombygninger gennem årene.

*En af dem, der dengang i -93 reagerede, var **Esther Trøst Pedersen**, Odense. Fra hendes beretning om sommerhuset Thule bringer vi her i let redigeret form.*

Gamle og nye "Thules" historie

Mit sommerhus "Thule", Hjelmevej nr. 58, arvede jeg efter mine forældre 1969. Huset, der står der nu, er bygget 1950 af min far Johs. Mortensen ved murermester Kjær, Henne. Det er bemærkelsesværdigt, at alle håndværkerne var de samme, som er der nu, blot næste generation - både murer, tømrer og VVS.

Det hus, der lå på nøjagtig samme sted (med samme kælder), hed også "Thule". Det var dengang, der ikke var husnumre. Alle huse blev husket på deres navn. Det var et træhus, som min far købte af et dødsbo i Nr. Aaby 1938. Det så forfærdeligt ud, men blev sat i stand, bl.a. blev grunden omkring huset dygtigt ordnet af "Ravmads", som havde en kiosk (ved Strandvejen).

Far byggede garagen 1938. Men man kunne absolut ikke køre længere end dertil, og det sidste stykke var græs. Somme tider kunne vi ikke køre helt derud, da der var nogle grimme sandhuller. Sådan var det også efter det nuværende "Thule" blev bygget. Jeg kan huske, far stod i stuen og kiggede mod syd og sagde: "Det der er fredet, der bliver aldrig bygget!". Ja det lyder jo lidt mærkeligt nu, hvor der er asfaltvej. Frk. Jensens pensionat - senere Olsens - og nu "Nordsø Klit" lå der også dengang. Over for "Thule" lå "Klitten" (som brændte i 14. juli 1968, men senere genopførtes) et kønt træhus med stråtag, som det meste af den gamle tid tilhørte konsul Kolding i Esbjerg. For ham arbejdede en ældre mand Edvard, som skulle have 5 kr. plus 2 øl om dagen. Han slog nogle af Koldings klitter, og vi lånte ham også.

Den vej der nu går op til husene "Kringle", "Edelweis", "Marie" osv. lige efter nr, 60 var dengang en sandsti med pæle på begge sider med alm. ståltråd imellem. Hvert forår udlagde Kolding med Edwards hjælp brædder

hele vejen ned til vandet, så det var nemmere at gå. De blev så taget ind om efteråret.

Dengang var der ikke så mange handlende. Slagteren fra Henne (jeg tror han hed Jepsen) kørte rundt i sin bil, og der kom en fisker fra Esbjerg og af og til folk, der solgte grøntsager. Frk. Sillasen (vandrerhjemmet) havde af og til mælk og brød i sin kiosk. Senere fik fru Paarup sit udsalg. Købmand Riis havde også posten.

Der var heller ingen renovation dengang. Hvert år gravede vi et stort hul, hvor affaldet blev kastet i. Så lagde vi (efterhånden) en skovl sand på, og om

efteråret dækkede vi det hele til. Vi havde primus i køkkenet og petroleumslamper. Men på taget en vandbeholder, som vi pumpede fuld til brug for WC.(træk og slip). Også "Thule" af 1950 havde vandbeholder

på loftet. Vandværksvand kom vist 1957, og far meldte sig til med det samme.

Ved siden af "Thule", der hvor nu "Wolbro" nr. 56 ligger, lå et lille stråttækt hus tilhørende en bogtrykker i Varde. Det og "Thule" blev begge revet ned af tyskerne i 1943, og de lavede løbegrave på grunden. Da krigen var forbi fik min far 7000 kr. af den danske stat i erstatning. Han ville ikke handle med tyskerne.

Da det nuværende "Thule" blev bygget i 1950 tror jeg, det kostede ca. 25.000 kr, Jeg har senere fået nyt stråtag til ca. 40.000 kr. Og i dag er alt jo noget dyrere.

Huset har siden gennemgået omfattende moderniseringer, uden at det gamle stråttækte sommerhus' særpræg er forsvundet. De nuværende ejere, Vita og Jens Bach Mortensen, Tistrup, har haft huset siden 2005.

Henneprofil

”Finn har altid været min helt”, sagde Jette, Finns kone og Restaurant Strandgaardens restaurationschef, da vi en fredag middag i januar besøgte restauranten.

Hun var hverken ironisk eller spydig, og et øjeblik tænkte både Jørn Bjerre og jeg, at det måtte være dejligt at være Jettes helt.

Vi var på besøg for at tegne et billede af én af de mest foretagsomme og mest beskedne henne-boere, Finn Jæger Andersen, men det viste sig helt oplagt at tegne parret bag den succeshistorie, Strandgården har gennemlevet .

Både Finn og Jette er født i 67. De har begge en barndom og ungdom bag sig ved Henne Strand, hvor hun ferierede hos familien, og hvor Finns forældre, Kristian og Gretha Jæger Andersen, i 1961 købte Strandgården af kørelærer Mortensen, Nr.Nebel, og dermed opgav slagterfaget, udlejning af biler, hønse- og svinefarm.

I årene 65-70 blev restauranten både udvidet og renoveret.

Allerede kørelærer Mortensen spillede ud med dansant onsdage og lørdage – og det fortsatte med de nye ejere.

Jeg husker tydeligt disse glade aftener med levende musik og dans til tidens slagere. Det var dengang, drengene holdt om pigerne. Et eldorado ikke bare for feriegæsterne,

men for mange af egnens unge. Men man skulle ikke tro, at man slap godt fra at danse for tæt med de lokale skønheder.

Det var slut i 77, og de lokale skønheder var blevet gamle.

I 1976 indledtes så diskoteksæraen, med 2-5 aftener om ugen i sæsonen, sideløbende med restaurationsvirksomheden. Dansen varede til 2003. I alt 27 år. I de sidste år som texmex-restauranten Chili Maria.

Finn var i 89 blevet udlært som kok, og i 90-93 stod han i lære som restauratør hos sine forældre. I perioden 93-96 forpagtede Finn og Jette den velfungerende restaurant, som de endeligt overtog i 1996. Iværksættergenet er tydeligvis nedarvet. Og siden er det også gået stærkt. I 2003-4 byggedes ny restaurant, nyt torv, en legeplads, 3 butikker, 1 café og isbar og helårsbeboede lejligheder. I 2009 byggedes den nye pavillon på torvet, og lige nu forestår et større renoveringsarbejde på torvet, som skal have et nyt nautisk look. Bag disse byggerier står et restauratørpar med mod og tro på fremtiden og med hjælp fra arkitekterne Tom Stepp, Helsingør, og Knud Christensen, Outrup.

I mellemtiden har Finn og Jette fået 3 børn: Victor, Mathilde og Regitze. Mon der er en tredje generation restauratører på vej?

Der er langt fra den lille Finn, der ikke vidste noget bedre end at følges med nu salige Aksel Dahl, strandfogeden, køre med på traktoren og bistå i hans stald og værksted, så han kulsort måtte i baljen hver aften for at blive skrubbet ren – og til den sirlige og rolige restauratør, vi møder i dag. Og alligevel rumsterer det fortsat i det unge par. De brænder for sagen og nyder tydeligvis deres tilværelse her. ”Man må aldrig være ligeglad”. Det mærker man tydeligt. Selv med frokostgæster og et omfattende byggeri giver de sig tid til os, og man mærker, at det er et sted med en god stemning og en høj grad af indbyrdes loyalitet. Der tales ordentligt og satses på høj kvalitet på det store spisekort, der får tænderne til at løbe i vand. På helårsbasis er der én køkkenchef og 3 kokkeelever, 1 tjener, storesøsteren Hanne i Henne i den lille café og restauratørparret. I sæsonen udvides tallet til 7-8 i køkkenet og 5-7 i restauranten. Der er meget, der er lykkedes for

Finn og Jette. Mest iøjnefaldende er det vel, at torvet er blevet mødested for hundreder af feriegæster og endagsbesøgende fra lokalområdet. Flest vel nok, når der bydes på musik på torvet. 80% af gæsterne er overraskende nok danske.

At restauranten har oparbejdet et stampublikum er tydeligt. Alene sandbiblioteket inde i baglokalet vidner om et entusiastisk kundeunderlag, der året rundt forsyner biblioteket med sandhilsener i flasker – ikke bare fra forskellige steder i Danmark, men fra stort set hele verden.

At stedet har en lang forhistorie kan man forsikre sig om på den store endevæg med gamle fotografier, som Ebbe Hinz er mester for. På resten af væggene hænger skiftende udstillere. P.t. John Tatt.

Finn og Jette bor i Henne og kunne ikke tænke sig at ændre på det. De nærer stor tillid til Henne Strands fremtid og tror på, ”at den kommercielle side fortsat kan pakkes ind i et hyggeligt miljø, og at tivoliseringen går uden om Henne Strand”. De tror, ”at det ægte vinder på sigt: Den storslåede natur med den ideelle boligform for ejere og lejere midt i det hele”. På Strandgaarden pusles der selvsagt med nye tiltag i de kommende år.

Træthed og udbrændthed synes at være et ukendt begreb, for Jette og Finn har fundet deres rette hylde, og han føler sig fortsat som en anden Aladin – selv om han har knoklet for at nå sine mål.

phj

Afsender:
Knud Sørensen
Spurvevej 15
6851 Janderup

B

GRUNDEJERFORENINGENS BESTYRELSE

Formand:

Peter Bundgaard, Platanvej 31, 8660 Ry
Tlf. 8689 8344. peter.bundgaard@privat.dk

Næstformand/kasserer:

Knud Sørensen, Spurvevej 15, 6851 Janderup
Tlf. 7525 8642 el. 4036 9008. kbs1@mail.dk

Sekretær:

Jens Husted, Kastanielunden 69, 6705 Esbjerg Ø
Tlf. 7514 2642. jhusted@esenet.dk

Vejansvarlig:

Hans Kirchner, Jagtvænget 57, 6710 Esbjerg V
Tlf. 7511 6213 el. 2324 9511. Kirchner@esenet.dk

Redaktør m.m.:

Poul Holm Joensen, Bellevuevej 8, 5700 Svendborg
Tlf. 6222 4947 el. 2944 5960. poulholmjoe@mail.tele.dk

Suppleanter:

Hans Kjærgaard Jespersen, Kvædevej 10,
7200 Grindsted. Telf. 7532 3926.

Peter Jochumsen, Klitvej 7, 6854 Henne.
Telf. 7522 2002

Ekstraeksemplarer af bladet kan afhentes hos
Købmand Hansen.

Redaktion: Poul Holm Joensen

Illustrationer: Jørn Bjerre Fotos: Knud Sørensen, Ebbe Hinz, PHJ

Redaktionen afsluttet den 27. januar 2010

www.ghs-henne.dk